

Beleid Whistleblowing Belfius Bank

SPECIFIEK EN ULTIEM INTERN ALARMSYSTEEM OM INBREUKEN TE MELDEN

1. Wat is whistleblowing?

“Whistleblowing” is een Engelse, niet-juridische term voor het intern luiden van de alarmbel door iemand die een ernstige inbreuk heeft vastgesteld. In het Nederlands gebruikt men de term “klokkenluidersregeling”.

Voor Belfius is whistleblowing een heel specifiek en ultiem intern alarmsysteem dat aan alle medewerkers, sociale organen en leidinggevenden de mogelijkheid biedt om in alle vertrouwelijkheid inbreuken te melden die Belfius ernstige financiële of reputatieschade kunnen berokkenen, opdat Belfius de schade tijdig zou kunnen voorkomen of bijsturen.

Het gaat om een procedure die men aanwendt wanneer men meent dat alle andere interne procedures niet geschikt zijn en in het bijzonder wanneer het onmogelijk is of men het niet gepast of opportuun acht om (het vermoeden van) de inbreuk te bespreken met de directe hiërarchie.

Om die reden wordt de procedure gekenmerkt door een specifiek kanaal waarbij de inbreuk rechtstreeks gemeld wordt aan de Compliance Officer of, voor AML-gerelateerde inbreuken, aan de Anti Money Laundering Compliance Officer (hierna AMLCO). In zeer uitzonderlijke gevallen kan men zich tot de voorzitter van het Directiecomité van Belfius Bank wenden.

Wie in dit kader een melding doet, geniet ook een bijzondere bescherming tegen eventuele nadelige maatregelen als gevolg van de melding.

2. Kenmerken van de procedure bij Belfius

- > Alle medewerkers, sociale organen en leidinggevenden bij Belfius, ongeacht hun hiërarchisch niveau, kunnen dit alarmsysteem gebruiken.
- > Een aangifte moet gebaseerd zijn op bewijzen (concrete, verifieerbare gegevens, relevante en redelijkerwijs zekere informatie) of ernstige vermoedens. Geruchten of roddels zijn niet voldoende.

- > In principe kan het gaan om alle mogelijke inbreuken op de wettelijke, reglementaire en prudentiële verplichtingen die Belfius moet naleven of die Belfius aan zichzelf of haar partners of leveranciers oplegt, zoals bijvoorbeeld inbreuken op de interne complianceregels in het algemeen, het integriteitsbeleid, de bestrijding van witwaspraktijken en financiering van terrorisme, corruptie en machtsmisbruik... Niet-professionele tekortkomingen of problemen die gepaard gaan met de uitvoering van een arbeidsovereenkomst, bijvoorbeeld, worden niet behandeld via de whistleblowing-procedure.
- > Bovendien moet het gaan om inbreuken die ernstige financiële of reputatieschade voor Belfius met zich mee kunnen brengen. Enkele voorbeelden : een inbreuk die ook tot sancties door de toezichthouder of door gerechtelijke instanties kan leiden, een inbreuk die kan leiden tot aanzienlijk klantenverlies en/of grote ontevredenheid bij een grote groep van klanten, een inbreuk waar de pers op een uitvoerige, negatieve manier op zou ingaan,...
- > Belangrijk : de whistleblowing - procedure is een uitzonderingsprocedure. Men moet eerst de gebruikelijke procedures volgen naargelang de aard van de inbreuk. Zo bestaat er bijvoorbeeld een specifieke meldingsplicht voor inbreuken op de AML-wetgeving en op de regelgeving inzake marktmisbruik. De whistleblowing-procedure mag enkel gebruikt worden wanneer het onmogelijk is of men het niet gepast of opportuun acht om (het vermoeden van) de inbreuk te bespreken met de directe hiërarchie.
- > Wie te goeder trouw een aangifte doet, kan rekenen op confidentialiteit en bescherming. Wie het alarmsysteem echter te kwader trouw gebruikt, dus met de intentie om Belfius of een van haar medewerkers, leidinggevenden of gelijkgestelde personen te benadelen, kan gesanctioneerd worden. Het is de Compliance Officer of de AMLCO die beslist of de aangifte te goeder of te kwader trouw gebeurde.

3. Confidentialiteit en bescherming

- > De Compliance Officer of de AMLCO is verantwoordelijk voor de vertrouwelijke behandeling van de gegevens.
- > De Compliance Officer of de AMLCO zal zich verzetten tegen het bekendmaken van de identiteit van de aangever of van derden (bijvoorbeeld getuigen) bij elke andere dienst of afdeling van Belfius, tenzij:
 - de aangever of de derde formeel toestemming geeft om zijn identiteit kenbaar te maken;
 - op verzoek van gerechtelijke of toezichthoudende overheden in het kader van de plicht van Belfius om medewerking te verlenen aan deze instanties;
 - indien, hoogst uitzonderlijk, het kenbaar maken een absolute noodzaak zou zijn in het kader van het interne onderzoek. In dat geval zijn alle betrokken partijen gehouden tot dezelfde geheimhoudingsplicht als de Compliance Officer of de AMLCO. De aangever kan bij de Compliance Officer of de AMLCO navragen aan wie zijn identiteit kenbaar werd gemaakt.
 - de aangever of derden te kwader trouw een aangifte hebben gedaan: in dat geval heeft de persoon op wie de aangifte betrekking het recht om informatie te krijgen over de identiteit van de aangever of de derde, maar enkel nadat de interne alarmprocedure is afgesloten.
- > De vertrouwelijkheid dient om de aangever te beschermen tegen eventuele nadelige maatregelen als gevolg van of in verband met de aangifte van een inbreuk die hij niet aan zijn hiërarchie kan melden. In dat opzicht is een anonieme melding, hoewel niet verboden, sterk af te raden met het oog op een adequate behandeling van de aangifte. In geval van een anonieme aangifte weet de Compliance Officer of de AMLCO bovendien niet wie beschermd moet worden, waardoor er een verhoogd risico bestaat dat de identiteit van de aangever onvrijwillig onthuld wordt in de loop van het onderzoek van de vermoede inbreuk.
- > Informatie van een anonieme aangever zal dus naar goeddunken worden behandeld, op voorwaarde dat de informatie voldoende concreet en duidelijk is en indien kan aangenomen worden dat de aangifte te goeder trouw gebeurt.

4. Het alarmsysteem in de praktijk

U overweegt en kiest uw kanaal voor de aangifte

- > U evalueert eerst of u met uw aangifte bij uw hiërarchie terecht kan. Is dit het geval, dan bespreekt u in eerste instantie het probleem met uw hiërarchie, die alsnog kan beslissen om de afdeling Compliance in te schakelen. Bent u van oordeel dat het onmogelijk, niet opportuun of ongepast is om hierover met uw verantwoordelijke te praten, dan kan u zich tot de Compliance Officer of de AMLCO wenden.

- > Als het u evenmin mogelijk, opportuun of gepast lijkt om uw klacht aan de Compliance Officer of de AMLCO te melden, bijvoorbeeld omdat zij de personen zouden zijn of tot de groep van personen behoren op wie de aangifte betrekking heeft, dan kan u zich richten tot de voorzitter van het Directiecomité van Belfius Bank. De voorzitter is immers eindverantwoordelijke in alle materies, AML inbegrepen.
- > Betreffen de feiten een bestuurder van Belfius Bank, dan zal de Compliance Officer de informatie doorgeven aan de voorzitter van het Directiecomité of de voorzitter van de Raad van Bestuur of de voorzitter van het Audit Comité van Belfius Bank. Voor AML-gerelateerde feiten zal de AMLCO de informatie doorgeven aan de voorzitter van het Directiecomité.

Indien u kiest voor aangifte bij Compliance of de voorzitter van het Directiecomité

Hoe neemt u contact op met de Compliance Officer of de AMLCO?

- > De eerste aftoetsing gebeurt bij voorkeur mondeling. Een eerste gesprek is evenwel aan te raden omdat het toelaat om te evalueren of de whistleblowing-procedure de meest aangewezen procedure is om de aangifte te behandelen. Eventuele bijkomende documenten of bewijzen kunnen op dat moment ook persoonlijk overhandigd worden. Bovendien is uw identiteit op dat moment enkel gekend door de Compliance Officer of de AMLCO, die uiteraard niet bekend maakt om welke reden u een gesprek hebt. Indien de whistleblowing-procedure niet de meest aangewezen procedure is, dan kan desgevallend meteen doorverwezen worden naar het juiste kanaal, bijvoorbeeld HR, Audit Investigations,...
- > Indien u opteert voor een aangifte via e-mail, dan kan u rechtsreeks mailen naar de Compliance Officer of de AMLCO, of gebruik maken van het specifieke e-mailadres whistleblowing@belfius.be dat strikt confidentieel beheerd wordt.
- > Andere vormen van aangifte zijn ook mogelijk, maar bieden minder garantie op confidentialiteit.

Hoe neemt u contact op met de voorzitter van het Directiecomité van Belfius Bank?

Telefonisch of per e-mail. Houd er rekening mee dat het e-mailadres van de voorzitter ook geconsulteerd kan worden door het directiesecretariaat.

Verder verloop van de procedure

Opmaak van documenten

- > Indien de aangifte ontvankelijk is voor de whistleblowing-procedure, stelt de Compliance Officer of de AMLCO twee aparte documenten op:

- een aangifte formulier, dat de identiteit van de aangever en de persoon over wie de aangifte handelt niet mag vermelden en inhoudelijk zo dicht mogelijk aanleunt bij de beschrijving van de feiten die aanleiding geven tot de aangifte.
- een identificatiedocument, dat overeenstemt met het aangifteformulier maar, in tegenstelling tot dat laatste, wel de identiteit vermeldt van de aangever en van de persoon over wie de aangifte handelt. Dit document blijft vertrouwelijk bij de Compliance Officer of de AMLCO.

De verwerking van de aangifte

- > Nadat de Compliance Officer, of, voor AML-gerelateerde meldingen, de AMLCO, de aangifte heeft ontvangen, analyseert hij de inhoud van de klacht om er een gepast gevolg aan te geven.
- > In het kader van deze beoordeling kan de Compliance Officer of de AMLCO of elke door hem aangewezen persoon het Secretariaat-Generaal en de auditor- generaal raadplegen, bijvoorbeeld als er bewarende maatregelen getroffen moeten worden omdat de feiten waarop de ontvangen informatie betrekking heeft de belangen van Belfius in het gedrang kunnen brengen.
- > Naar aanleiding van die eerste analyse zal de Compliance Officer of de AMLCO intern een onderzoek instellen, eventueel in overleg met de aangewezen interne diensten zoals bijvoorbeeld Legal of Audit.
- > De Compliance Officer of de AMLCO bepaalt, eventueel in overleg met de aangewezen diensten, wat moet onderzocht worden op basis van de omstandigheden en de betrokken vakgebieden.

Opvolging van de aangifte

Informatie aan en beslissing van het management

- > De Compliance Officer of de AMLCO geeft tijdens de behandeling van de aangifte regelmatig een stand van zaken aan de voorzitter van het Directiecomité. De voorzitter is immers eindverantwoordelijke in alle materies, AML inbegrepen.
- > Nadat de Compliance Officer of de AMLCO aanbevelingen heeft geformuleerd, eventueel in overleg met andere aangewezen diensten, blijft het de verantwoordelijkheid van het management om al dan niet acties te ondernemen op basis van deze aanbevelingen. Bij de afdeling Compliance wordt de procedure afgesloten en worden alle gegevens inzake de aangifte gearhiveerd overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen.
- > De informatie en verslagen maken geen gewag van de identiteit van de betrokken personen (aangever, persoon op wie de aangifte betrekking heeft, eventuele getuigen), noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks.

Informatie aan de aangever

- > De aangever krijgt van de Compliance Officer of van de

AMLCO per e-mail een ontvangstbevestiging van de ontvankelijk verklaarde aangifte.

- > De aangever moet op de hoogte gehouden worden van het gevolg dat aan zijn aangifte wordt gegeven. Hij of zij krijgt een stand van zaken over het intern onderzoek dat naar aanleiding van de aangifte is ingesteld, en dit op het moment dat de Compliance Officer of de AMLCO dit opportuun acht.

Informatie aan de persoon op wie de aangifte betrekking heeft

- > De persoon op wie de aangifte betrekking heeft, wordt, behalve indien het om AML- gerelateerde inbreuken gaat, op de hoogte gebracht van het feit dat er een onderzoek werd opgestart op verzoek van de Compliance Officer of de AMLCO, en dat er in het kader van dat onderzoek ook persoonsgegevens van die persoon verwerkt zullen worden. Het verstrekken van de informatie kan evenwel uitgesteld worden tot men de nodige bewijsmiddelen à charge of à décharge heeft verzameld en bewaard. In geval van een manifest onterechte aangifte is het mogelijk dat de persoon op wie de aangifte betrekking heeft uitzonderlijk hiervan niet op de hoogte wordt gebracht.
- > De persoon op wie de aangifte betrekking heeft, heeft toegang tot alle gegevens die hem of haar persoonlijk aanbelangen, met uitzondering evenwel van de gegevens met betrekking tot de identiteit van de aangever en de getuigen. Met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens van de persoon op wie de aangifte betrekking heeft kan deze laatste steeds gebruik maken van de rechten die hem/haar toekomen krachtens de GDPR regelgeving.

5. Wettelijk en regelgevend kader (van recent naar minder recent)

- > Dit beleidsdocument werd uitgewerkt in lijn met de aanbevelingen geformuleerd in de **circulaires FSMA_2017_21 dd. 24/11/2017** (Passende interne procedures voor het melden van inbreuken) en **PPB-2007-6-CPB-CPA** (Prudentiële verwachtingen van de CBFA inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen) en de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit inzake interne governance (**EBA GL 44**).
- > De **“Antiwitwaswet” van 18 september 2017, artn. 10 en 36**

“De onderworpen entiteiten ontwikkelen en leggen passende procedures ten uitvoer die evenredig zijn met hun aard en omvang, om hun personeelsleden of hun agenten of distributeurs in staat te stellen om aan de personen die aangewezen zijn op grond van artikel 9, via een specifiek, onafhankelijk en anoniem kanaal, de inbreuken bij het vervullen van de verplichtingen bepaald bij dit boek, te melden.” (art. 10)

“Elke onderworpen entiteit zorgt ervoor dat haar personeelsleden, alsook haar agenten en distributeurs die een verrichting die ze als atypisch beschouwen in de zin van artikel 35, § 1, 1°, of het feit dat ze niet kunnen voldoen aan de waakzaamheidsverplichtingen bedoeld in de artikelen 33, § 1, 34, § 3, en 35, § 2, intern melden, worden beschermd tegen elke bedreiging of daad van agressie, en in het bijzonder tegen nadelig of discriminerend optreden van de werkgever.” (art. 36)

- > Bij wet van 31 juli 2017ⁱ werd in de **wet van 2 augustus 2002**ⁱⁱⁱ (betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten) een nieuw artikel 69ter ingevoegd met de volgende inhoud:

“De instellingen en personen bedoeld in artikel 45, §1, eerste lid, 2° en 3°, stellen passende interne procedures in voor het melden van daadwerkelijke of potentiële inbreuken op de regels bedoeld in artikel 45.

De artikelen 36, 36bis en 37 zijn van toepassing in dien het eerste lid niet wordt nageleefd.”

- > De “Solvabiliteit II-wet”^{iv}, art.42,§1,8°:

“Om een doeltreffend en voorzichtig beleid te garanderen, beschikt iedere verzekerings- of herverzekeringsonderneming over een passend governancestelsel, waaronder toezichtsmaatregelen, dat met name berust op (...) (8°) een passend intern waarschuwingssysteem dat met name voorziet in een specifieke onafhankelijke en autonome melding van inbreuken op de normen en de gedragscodes van de onderneming.”

- > De “Bankwet”^v, art.21,§1,8°:

“Iedere kredietinstelling beschikt over een solide en passende regeling voor de bedrijfsorganisatie, waaronder toezichtsmaatregelen, om een doeltreffend en voorzichtig beleid van de instelling te garanderen, die met name berust op (...) (8°) een passend intern waarschuwingssysteem dat met name voorziet in een specifieke onafhankelijke en autonome melding van inbreuken op de normen en de gedragscodes van de instelling.”

6. Aangifte rechtstreeks tot de FSMA

Dit beleidsdocument bespreekt enkel de interne procedure die Belfius uitwerkte binnen het wettelijke en regelgevende kader. Indien medewerkers van mening zijn dat een interne melding onmogelijk, niet gepast of niet opportuun is, dan kunnen zij ook rechtstreeks een melding doen bij de FSMA.

Meer info over de aangifte rechtstreeks tot de FSMA op www.fsma.be.

2018

ⁱ Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten

ⁱⁱ Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

ⁱⁱⁱ Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

^{iv} Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen.

^v Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvermoedens